28 Φεβρουαρίου 2023

Κοσσυφοπέδιο: Αποδοχή από Βούτσιτς και Κούρτι του ευρωπαϊκού σχεδίου – Η θρησκευτική “ελευθερία” και το καθεστώς των Ορθοδόξων

/ Γενικά Θέματα

Το Βελιγράδι και η Πρίστινα αποδέχθηκαν το ευρωπαϊκό (γαλλογερμανικό) σχέδιο για την επίλυση του ζητήματος του Κοσσυφοπεδίου στις συνομιλίες που διεξήχθησαν στις Βρυξέλλες υπό την αιγίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Του Νικολάου Ζαΐμη

Ως γνωστόν, τα **Βαλκάνια** αποτελούν χώρο εντάσεων και συγκρούσεων με την διπλωματία πολλές φορές να μην μπορεί βρει την συμβιβαστική λύση για την επίλυση χρόνιων μεταξύ λαών συγκρούσεων. Κάτι ανάλογο ισχύει στην περίπτωση του ζητήματος του Κοσσυφοπεδίου όπου μετά τις πολεμικές συγκρούσεις στα τέλη της δεκαετίας του ’90, που είχαν ως αποτέλεσμα τη φυγή χιλιάδων Σέρβων από

τις πατρογονικέ εστίες, ακολούθησε σειρά διεθνών διαπραγματεύσεων με τις εντάσεις να παρουσιάζουν διακυμάνσεις ανάλογα με την τροπή που λάμβαναν κάθε φορά οι εξελίξεις.

Από τις εντάσεις στην ανεύρεση λύσης

Τον περασμένο Δεκέμβριο **Βελιγράδι και Πρίστινα** βρέθηκαν μία ανάσα από μία νέα σύγκρουση με αφορμή αυτή τη φορά τις πινακίδες των αυτοκινήτων καθώς το καθεστώς του Κοσσυφοπεδίου υποχρέωνε τους Σέρβους που ζουν σε περιοχές του Βορείου Κοσσυφοπεδίου, κυρίως, να αντικαταστήσουν τις σερβικές πινακίδες με τις αντίστοιχες του Κοσόβου. Οι διαδηλώσεις υπήρξαν καθημερινό φαινόμενο επί τρεις εβδομάδες, ενώ οι ένταση οξύνθηκε όταν οι αρχές του Κοσσυφοπεδίου δεν επέτρεψαν στον **Πατριάρχη Σερβίας κ.κ. Πορφύριο** να μεταβεί στην ιστορική Μονή του Πέτς προκειμένου να τελέσει Θεία Λειτουργία για την εορτή των Χριστουγέννων. Το επεισόδιο έλαβε τέλος με την παρέμβαση Ευρωπαϊκής Ένωσης και Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής καλώντας τις δύο πλευρές να καθίσουν στο τραπέζι του διαλόγου για την εξεύρεση λύσης.

(AP Photo/Visar Kryeziu)

Χθες στις **Βρυξέλλες** ήρθε η ώρα **Σερβία και Κόσοβο** να κάτσουν στο ίδιο τραπέζι με τα αποτελέσματα να οδηγούν αρχικά στην κοινή αποδοχή του ευρωπαϊκού σχεδίου, χωρίς όμως να έχει κλείσει κάτι οριστικά με τις συζητήσεις να συνεχίζονται στις 18 Μαρτίου.

Ο πρόεδρος της Σερβίας **Αλεξάνταρ Βούτσιτς** και ο πρωθυπουργός του Κοσόβου **Άλμπιν Κούρτι,** στη συνάντηση που είχαν με το ύπατο εκπρόσωπο Εξωτερικής Πολιτικής της ΕΕ **Ζοζέπ Μπορέλ** και τον ειδικό απεσταλμένο για τον διάλογο Βελιγραδίου – Πρίστινας, **Μίροσλαβ Λάιτσακ**, έδωσαν τη συγκατάθεσή τους για την υλοποίηση του σχεδίου, όπως αναφέρει το ΑΠΕ – ΜΠΕ.

«Οι δύο πλευρές συμφώνησαν να προχωρήσουν στην υλοποίηση του ευρωπαϊκού σχεδίου για την εξομάλυνση των σχέσεων και το επόμενο διάστημα θα καθοριστούν λεπτομερώς, με την αποκαλούμενη "διαμεσολαβητική διπλωματία" (shuttle diplomacy), τα επόμενα βήματα»

ανακοίνωσε σε συνέντευξη Τύπου ο **Ζοζέπ Μπορέλ.**

> President @predsednikrs Vucic and Prime Minister @albinkurti have today agreed that no further discussions are needed on the EU Proposal – the "Agreement on the path to normalisation between Kosovo and Serbia".
>
> We have made some progress today, but more work is needed. pic.twitter.com/RNe12QDqrF
>
> — Josep Borrell Fontelles (@JosepBorrellF) February 27, 2023

Ο εκπρόσωπος Εξωτερικών της ΕΕ ανέφερε ότι το ευρωπαϊκό σχέδιο **αποτελεί πλέον δημόσιο έγγραφο και θα αναρτηθεί σύντομα στο διαδίκτυο**, με δεδομένο ότι ο Αλεξάνταρ Βούτσιτς και ο Άλμπιν Κούρτι δήλωσαν πως δεν υπάρχει ανάγκη να πραγματοποιηθούν άλλες συναντήσεις για το περιεχόμενο του σχεδίου.

Επιφυλακτικός για την υλοποίηση ο Βούτσιτς

Ο πρόεδρος της Σερβίας Αλεξάνταρ Βούτσιτς στις δηλώσεις του, μετά την ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων στις Βρυξέλλες, ανέφερε ότι η επόμενη τριμερής συνάντηση (ΕΕ-Σερβιας-Κοσόβου) θα πραγματοποιηθεί στις **18 Μαρτίου στα Σκόπια**, κατά τη διάρκεια επίσκεψης του Ζοζέπ Μπορέλ σ' αυτήν την χώρα. **Ο Βούτστις** δήλωσε ότι έθεσε στη συνάντηση, ως απαραίτητη προϋπόθεση για να υπάρξει πρόοδος στην υλοποίηση του ευρωπαϊκού σχεδίου, την πλήρη εφαρμογή της συμφωνίας των Βρυξελών από το 2013, η οποία προβλέπει τη σύσταση της Ένωσης Σερβικών Δήμων στο Κόσοβο. *«Δεν νομίζω ότι ο κ. Κούρτι είναι έτοιμος να δεχτεί κάτι τέτοιο τώρα, θα δούμε για το μέλλον. Φοβάμαι ότι μπορεί να "κολλήσουμε" σε κάτι που θα έπρεπε να είχε εκπληρωθεί εδώ και πολύ καιρό»*, είπε ο Βούτσιτς.

Όπως μεταδίδει το ΑΠΕ – ΜΠΕ, ο πρόεδρος της Σερβίας φάνηκε επιφυλακτικός όσον αφορά την πρόοδο στην υλοποίηση του ευρωπαϊκού σχεδίου, εκτιμώντας ότι **«θα πάρει πολύ χρόνο ακόμη»** για να επιτευχθεί κάποια οριστική συμφωνία.

Υπενθυμίζεται ότι κατά το μήνα Φεβρουάριο στο Βελιγράδι πραγματοποιήθηκαν διαδηλώσεις κατά του σχεδίου με κατηγορίες εναντίον του Προέδρου Βούτσιτς, με σύσσωμη ωστόσο την πολιτική ηγεσία της χώρας να αποδοκιμάζει τις ενέργειες αυτές.

Η Σερβική πλευρά είχε δεχθεί στα μέσα Ιανουαρίου πενταμελή αντιπροσωπεία από Ε.Ε. και ΗΠΑ με τους εκπροσώπους να παρουσιάζουν το σχέδιο και την σερβική πλευρά να τονίζει ότι δέχθηκε ισχυρές πιέσεις καθώς στο τραπέζι έπεσαν και οι κυρώσεις που θα δεχθεί το Βελιγράδι σε περίπτωση που δεν συμφωνήσει με τον Πρόεδρο Βούτσιτς να δηλώνει τότε πρόθυμος να συνεχίζει τις συζητήσεις για την εξεύρεση λύσης.

Η πρόβλεψη για το επίσημο καθεστώς της Σερβικής Ορθόδοξης Εκκλησίας

Σύμφωνα με την αποκάλυψη που είχε κάνει η **εφημερίδα Danas** το σχέδιο συμφωνίας αποτελείται από **10 άρθρα.** Θεωρείται ενδιάμεση συμφωνία και καθορίζει καίρια ζητήματα όπως η αποδοχή, αμοιβαία, από το Κόσοβο και την Σερβία, της εδαφικής ακεραιότητας και κυριαρχίας ενώ προβλέπει και την ένταξη του Κοσόβου στο ΟΗΕ και άλλους διεθνείς οργανισμούς.

Σύμφωνα με το άρθρο 7 του σχεδίου, και οι δύο πλευρές συνηγορούν υπέρ της επίτευξης συγκεκριμένων ρυθμίσεων, σύμφωνα με τους συναφείς μηχανισμούς του Συμβουλίου της Ευρώπης και χρησιμοποιώντας υπάρχουσες ευρωπαϊκές εμπειρίες, προκειμένου να εξασφαλιστεί κατάλληλο επίπεδο αυτοδιοίκησης για τη σερβική κοινότητα στο Κόσοβο και η δυνατότητα παροχής υπηρεσιών σε ορισμένους συγκεκριμένους τομείς, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας λήψης οικονομικής βοήθειας από τη Σερβία και της δημιουργίας απευθείας διαύλων επικοινωνίας μεταξύ της σερβικής κοινότητας και της κυβέρνησης του Κοσόβου.

Παράλληλα, τα μέρη θα επικυρώσουν **το επίσημο καθεστώς της Σερβικής Ορθόδοξης Εκκλησίας στο Κόσοβο** και θα εξασφαλίσουν υψηλό επίπεδο προστασίας της σερβικής θρησκευτικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, σύμφωνα με τα υπάρχοντα ευρωπαϊκά πρότυπα.

Η θρησκευτική “ελευθερία” και το οξύμωρο

Πάντως όσο αφορά την ασφάλεια του **Ορθόδοξου πληθυσμού στο Κοσσυφοπέδιο** τα στοιχεία είναι αποθαρρυντικά καθώς οι επιθέσεις σε ναούς, νεκροταφεία και ό,τι έχει να κάνει με τα ιερά των Σέρβων στην περιοχή, είναι σχεδόν καθημερινό φαινόμενο με τις τοπικές αρχές να προβαίνουν πολλές φορές σε εξιχνίαση των περιστατικών ωστόσο οι δράστες, στο τέλος, παραμένουν ατιμώρητοι.

Την πνευματική μέριμνα των **Ορθοδόξων στο Κοσσυφοπέδιο** έχει η **Επισκοπή Ράσκας και Πριζρένης** η οποία με ανακοινώσεις εκφράζει κατά καιρούς την ανησυχία της για το μέλλον καλώντας τη διεθνή κοινότητα να λάβει τα μέτρα της για την προστασία των Ορθοδόξων Σέρβων. Την ίδια ώρα διεθνείς εκθέσεις κατατάσσουν το Κοσσυφοπέδιο στις τελευταίες θέσεις στον τομέα προστασίας και άσκησης της θρησκευτικής ελευθερίας.

Τις αντιθέσεις που επικρατούν έρχεται να ενισχύσει και το οξύμωρο με τα σερβικά μοναστήρια. Τέσσερα σερβικά μοναστήρια στο Κοσσυφοπέδιο και τα Μετόχια εγγράφηκαν στον Κατάλογο Παγκόσμιας Κληρονομιάς, γεγονός που δηλώνει την παγκόσμια αξία της **θρησκευτικής κληρονομιάς των Σέρβων.** Συγκεκριμένα πρόκειται για τη Μονή Γκρατσάνιτσα, τη Μονή Βίσοκι Ντέτσανι, τη Μονή στο Πετς που αποτελεί την πρώτη έδρα της Σερβικής Εκκλησίας και τον Ιερό Ναό Κοιμήσεως της Θεοτόκου Πριζρένης. Την ίδια ώρα τα τέσσερα αυτά μνημεία της Ορθοδοξίας βρίσκονται επίσης στον κατάλογο των παγκόσμιων μνημείων που κινδυνεύουν.....

Κεντρική φωτογραφία: REUTERS/Florion Goga